

Öppet brev till regeringens utredare Anita Linder och utredningen Stärkt återvändandeverksamhet

Bästa Anita Linder,

vi är en samling organisationer som tillsammans med riksdagspartierna Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet har genomfört ett riksdagsseminarium om anmälningsplikten. Gemensamt för oss är att vi företräder människor som på olika sätt berörs direkt eller indirekt av de lagförslag rörande anmälningsplikt som din utredning har i uppdrag att presentera.

Syftet med seminariet var att hämta in kunskap om de konsekvenser som en ny lag kan komma att få för samhället, för verksamheter och för individer men också för att fördjupa kunskaperna kring de bakomliggande skälen till det breda motstånd som finns mot lagen.

Vid seminariet deltog företrädare för professioner, civilsamhället, akademien, internationella gäster och riksdagspolitiker. Många farhågor och risker lyftes fram utifrån olika perspektiv och utgångspunkter. Gemensamt för många av de deltagande företrädarna var oron över hur en anmälningsplikt kan komma att påverka samhällskontraktet och tilliten till samhället och dess professioner, att en anmälningsplikt kommer att leda till att skuggsamhället växer och därmed utestänga en betydande del av befolkningen från samhället och från tillgång till sina rättigheter. Vidare lyftes risken för att en anmälningsplikt slår in en kil inte bara mellan befolkningen och staten utan också mellan civilsamhället och staten.

Vi känner stor oro över det faktum att den utredning som du ansvarar för i liten utsträckning har lyssnat in och tagit del av vad olika direkt och indirekt berörda parter anser om att införa en anmälningsplikt. Bristen på referensgrupper kopplade till utredningen, i vilka berörda verksamheter, professioner, civilsamhälle, brukarföreträdare och tjänstemän borde ingå, riskerar att påverka kvaliteten på utredningsunderlaget mycket negativt.

I enlighet med utredningsdirektivet har ju du som utredare ett särskilt ansvar för att din utredning allsidigt belyser de konsekvenser, såväl positiva som negativa, som förslaget om en anmälningsplikt kan komma att få. Vi vänder oss därför direkt till dig och din utredning och ber er ta del av den inspelade versionen av det riksdagsseminarium som vi anordnade den 29 maj 2024 och har skickat till er.

Vi menar att vårt seminarium med dess mångfald av perspektiv, kan bidra till att ge utredningen ökad kunskap och fördjupad förståelse för möjliga konsekvenser av en anmälningsplikt ur samhälls-, professions- och brukarperspektiv. Vår förhoppning är därför att du och ditt team ska se seminariet som ett värdefullt underlag i arbetet med konsekvensanalysen.

Seminarier ger också en bra ingång till vilka olika typer av organisationer och företrädare utredningen bör träffa och involvera i sitt utredningsarbete.

Om det är så att du, liksom vi och många med oss – däribland de experter som deltog i seminariet, kommer fram till:

- att regleringen kommer att få allvarliga, oönskade och oproportionerliga konsekvenser både för papperslösa själva, de som ska inneha anmälningsplikten och samhället i stort;
- att anmälningsplikten – som internationella erfarenheter visar – med mycket stor sannolikhet inte kommer att uppnå syftet att "stärka arbetet med verkställighet" utan i stället enbart försvåra myndigheters kontakter med papperslösa;
- att det är omöjligt att genomföra en anmälningsplikt och i enlighet med utredningsdirektiven samtidigt respektera de konventionsåtaganden som Sverige har gjort genom bland annat Barnkonventionen

– så förväntar vi oss att utredningen inkluderar en redovisning av dessa risker så att riksdagens ledamöter kan ta väl informerade beslut om och när ett förslag på reglering läggs fram för omröstning i kammaren.

För det fall att seminariet väcker frågor, funderingar eller önskemål om ytterligare underlag vill vi passa på att skicka med dig att vi, tillsammans med en rad andra organisationer och aktörer, gärna står till ditt och din utrednings förfogande.

Med förhoppning om fortsatt dialog,

Heike Erkers, ordförande
Akademikerförbundet SSR

Hannah Laustiola, generalsekreterare
Läkare i världen

Jacob Lind, ordförande
IMER-förbundet

Anna Troberg, ordförande
DIK